

BITKA MED GANGEŽI IN BUTLEGARJI JE MARSIKATERENU DELAVCU ODPRLA OČI

Trojni uboj je pokazal na gotove stike. — In molčali niso niti veliki dnevniki in povedali so med vrsticami, kar je bilo vsakemu razumnemu delavcu že zdavnaj znano.

Chicago, Ill. (F. P.). — Ploha krogel, ki je bila izstreljena od neke čikaške gänge na pobojnike nasprotnih gänge, katere član je bil mogoče dozdnevno tudi pomočnik državnega pravdnika — McSwiggin — in ki je ubila njega in še dva druga, je bila izstreljena ob nepravem času za one, ki delavcem pripočajo, da se naj nikar ne ozirajo na stranke. McSwiggin je bil desna roka Crowa, bil je eden izmed glavnih njegovih podpornikov. Crowe je poznan, da je eden najbolj brezobzirnih javnih tožiteljev v Chicagu in okraju Cook napram delavcem. Ali ko so bile zadnje primarne volitve v Chicagu in okraju Cook, je nekaj odbornikov raznih unij podpiralo Crowovo

frakcijo v republikanski stranki. Ti so priredili celo politične shode v prilog Crowovi frakciji. Nekaj odbornikov organizacije bančnih uslužbencev je rekel navdušeno: "Morali bi videti, kako različen je zdaj Crowe." Na to je prišla pokati strojna puška in kapitalistično časopisje odprto prizna, da ta Crowe in pobojniško gangstvo alirana. Clankar je dejal v uvodniku dnevnika "Chicago Daily Tribune": "Ne verjamemo nobenemu ne glede kako je zaupen, ne moremo dvomiti še nadalje, da ne postojn učinkujoča zveza med politiko in zločinom." Dnevnik "Chicago Daily News", ki zagovarja tudi zaščitene privatne interese, pravi tudi v svojem uvodniku: "Koruptne aliance med verižniki piva, butlegarji in političarji so bile že zdavnaj poznane."

Zdaj so se marsikateremu delavcu in unijškemu odborniku odprle oči, da se odteguje politični alijanci, od katere prihaja smrad.

Predloga za ugotovljeno dejstvo je luknjačava

Za nadzornike parnih lokomotivskih kotlov določa tako nisko plačo, da se za tako službo ne zganišo sposobni ljudje.

Washington, D. C. — Leglativni zastopniki železničarskih unij so predložili predlogo za ugotovljenje dejstev, ki je precej obsejna in je bila sprejeta že 19. aprila, in so jo proslili precej luknjačavo. Čudno pa je, da so izpremembe, ki so bile izvršene v predlogi, proti interesom železniških uslužben-

N. pr. plača za nadzornike parnih lokomotivskih kotlov je bila določena na \$3,600. Ta letna plača je pa bila znižana na \$1,800. Za tako plačo pa ne bo noben sposoben človek sprejel te službe. Izpremembe so pa tudi še druge določbe v tej postavi. Predloga je kongresni zbor predložil kongresnik Fitzgerald iz države Ohio. Zagotavljal je, da ta predloga ne spremeni postav.

Ta predloga obsega 1,705 strani in zbornica jo je sprejela v 40 minutah.

"Labor", glasilo železničarskih organizacij, priporoča senatu, da predloga v celoti zavrne, ker nihče ni imel časa, da bi jo skrbno in pazno preštudiral. Predloga je preobširna in najbrž se pokažejo v nji še druge hibe, če bo jo kdo skrbno pregledal.

DELAVSKA TRAGEDIJA POVEDANA S PAR BESEDAMI

New York, N. Y. — Mali listek, ki so ga našli v žepu delavca, ki je ležal mrtev na železniških tirnicah, je povedal delavčevu tragedijo.

"Mr. detektiv", pričena delavec na listku. "Da, dozdaj sem bil sramec. Moje ime je bilo vsikdar Charles Fianille. Pred 40 leti sem bil rojen v Urugvaju. Do pet let nazaj sem delal na farmi. Prišel sem v New York in opravil delo postrežnika v restavraciji. Zdaj sem brez dela in centa v žepu. Jaz ne vem, ako bo bolje to noč, ker sem se odločil, da si končam svoje življenje. Truden sem in odločil sem se, da je bolje zame, da umrjem."

NAROČITE SI KNJIGO "Ameriški Slovenci"

Prva konvencija Hrvaške hratske zajednice

Dva dneva sta bila porabljena za verifikacije. Edina slovenska delegacija je izgubila sedež. Vseh delegatov je približno 300.

(L. Beniger, poročevalec Prosvete.)

Cleveland, Ohio, 5. maja. — (Izvirna brzojavka Prosvete.) — Ivan Butkovich iz Puelia, Colo., je bil danes izvoljen predsednikom konvencije H. B. Z. proti komunistu Vinku Vuku. — L. Beniger.

Cleveland, O. — Zasedanje prve konvencije HBZ se je otvorilo s poudarkom 3. maja. Prva dva dneva sta bila izključno porabljena, da konvencija zbornica potrdi poverilnice delegatov. Glede teh se je vnela burna debata. Posebno zanimiva in dolga razprava se je razvila glede delegatov Ercegovića in Kneževića, ker sta oba trdila, da sta bila pravilno izvoljena ter da sta imela večino. Po dolgi debati je zbornica odglasovala za Ercegovića.

Na vrsto je prišla zadeva delegatnje Bezek iz Minnesote. Ona je menda edina Slovenka na tej konvenciji. Slo je radi enega glasu. Zbornica je potrdila nasprotnega delegata, ker je imel večino, a nji pa povrne vse stroške.

Burna debata se je odprla, ko je bil konvenciji v potrdilo predlagan delegat Bukša iz Yorkville, Ohio, ker se je nahajal v zaporu za časa izvolitve. V zaporu se je nahajal, ker je raznašal po mestu komunistične pamflete. Konvencija se je enotno odločila, da zbornica z glasovanjem potrdi. V tej debati so se pokazali prvi znaki napetosti, ki vlada med komunisti in ostalimi.

Galerija je natičeno polna; pogosto se sliši mediklo, ki prihaja iz galerije in iz dvorane. Na galeriji so večinoma komunisti.

Na konvenciji je 25 delegatov; vseh delegatov je približno 300.

Boj radi pravice do treh delegatov društva iz Youngstowna se vname in zbornica odglasuje, da ima omenjeno društvo pravico do treh delegatov, ker so se dve ali tri društva združila. Zbornica se izreče z 228 glasovi za združenje omenjenih društev.

Konvencija je prejela veliko množico telegramov. Par izmed teh je izražalo mnenje in želje, da ne bi vladal Pašičev duh na konvenciji.

SPLOŠEN INDUSTRIJSKI POLOŽAJ ZA DELAVCE V CHICAGU

Pleskarji in približni latnikov se podpisali novo pogodbo. — Akcidenčni stavci se pripravljajo na stavko. — Na stavki so strojniki pri American Oven & Machine kompaniji.

Chicago, Ill. — Organizacija pleskarjev, sobnih slikarjev in tapetnikov in organizacija približalec latnikov sta sklenili novo pogodbo s stavbinskimi podjetniki. Pogodba je veljavna za tri leta in međa je določena na \$1.50 na uro. Tesarski delavci in ometarji pa še niso sklenili nove pogodbe in ne odnehajo od svojih zahtev. Ometarji bodo izvedli dne 7. maja, če bo vojna ali mir v stavbinski industriji. Zidarji in drugi stavbinski delavci pazijo, kaj bodo storili ometarji, da jim priskočijo na pomoč, ako bo tako zahtevala potreba.

Organizirani akcidenčni stavci, člani tipografske unije štev. 16 se pripravljajo na stavko. Tipografska unija še pobira pri-

DELAVSTVO VSE EVROPE JE SOLIDARNO

Moškova internacionala pozvala vse svoje članje na sodelovanje z angleškimi delavci. Francoski delavci morda zaštrajkajo in simpatiji. Delavci v Kanadi obljubili moralno pomoč.

Moškva, 5. maja. — Rdeča strokovna internacionala je izdala proklamacijo, katero je podpisal tajnik Losovskij in katera se deloma glasi:

"Boj se je začel. Milijoni angleškega proletariata so se dvignili kot en moč proti izkoriščevalcem. Vpričo razvoja te velike bitke, ko prvič v zgodovini Anglija en razred vstaja proti drugemu razredu, morajo izginiti vse difference med delavci. Vsi delavci se glede na stranke morajo stati ob strani naših bojujočih se bratov in jim dati vso pomoč. Niti ena tona premoega ne sme v Anglijo! Vse dežele morajo bojkotirati angleška naročila za premoeg in ne smejo pošiljati blaga na Angleško! Stavkokazom mora veljati neusmiljen boj!"

Vsi moškovski listi so imeli včeraj posebno izdajo o angleški stavki. Zanimanje za stavko med rukimi delavci je veliko.

Pariz, 5. maja. — Zastopniki organiziranih rudarjev, železničarjev in pristanišnih delavcev v Franciji so na svoji včerajšnji konferenci v Parizu zaključili, da morajo biti vse politične premoega iz Francije v Anglijo ustavljene. Omenjena tri organizacije zastavljajo, če ne bodo druge sredstva pomagala za uveljavljanje njihovega sklepa.

Londonski dnevnik "Daily Mail" je hotel včeraj v Parizu natisniti pol milijona iztisov in jih po letalih transportirati v London. Francoska tiskarska unija je pa takoj zagrozila s stavko in list se ni tiskal.

Ottawa, Ont. — Kongres delavskih strokovnih unij v Kanadi je včeraj brzojavil voditeljem stavke v Londonu, da se lahko zanesajo na moralno in finančno pomoč, ako bo potrebna.

Berlin, 5. maja. — Splošna zveza delavskih strokovnih unij v Nemčiji je včeraj storila prvi korak solidarnosti napram angleškemu delavstvu. Danes se vrši izredna seja eksekutive, ki sklene glede akcije. Zveza rudarjev je že zaključila, da nemški rudarji preprečijo pošiljanje premoega v Anglijo in pomagali bodo tudi finančno kolikor morejo kljub svoji bedi.

Berlinsko komunistično glasilo "Rote Fahne" apelira za mednarodni generalni štrajk po vsej Evropi v prid angleškim delavcem.

Fašisti se norčujejo iz stavke v Angliji

Italijanski črni listi se ponašajo z diktaturo.

Rim, 5. maja. — Medtem ko delavci vsega sveta izražajo čustvovanje z angleškimi delavci, molče fašistovske delavske unije v Italiji kot grob. Fašistovski listi se odprto norčujejo iz stavke in ironično kažejo na Italijo, češ poglejte, kako lep industrijski mir je pri nas, pogledajte pa v "avobodno in demokratično" Anglijo.

Vročina na severozapadu. St. Paul, Minn. — Nenavadna vročina za ta čas je vladala v torek po vsem severozapadu Amerike. V Bismarcku, N. D., je bilo 94 stopinj vročine, v Pierru, S. D., 91 in v St. Paulu ter Minneapolisu 88. V nekaterih krajih je vročina v desetih urah narasla za 45 stopinj.

TOPOVI NAMERJENI NA LONDON IN DRUGA MESTA

Coolidge odredil molk o angleški stavki!

Ko je tajnik dela izrekel nekaj simpatičnih besed za angleške rudarje, je predsednik hitro sklical kabineto sejo in zapovedal vsem članom kabineta, da morajo molčati!

Washington, D. C. — Vse kaže, da je predsednik Coolidge odredil, da morajo člani kabineta molčati v javnosti o generalni stavki.

Tajnik delavskega departmanta Davis je v torek zjutraj dejal v nekem intervjuju, da so angleški rudarji upravičeni do višje mezd. Takoj nato se je vrnila kabinetsna seja. Ko je bila seja končana, ni več Davis rekel niti besedice o položaju v Angliji. Državni tajnik Kellogg bo vodil razmerje med ameriško in angleško vlado v teku generalne stavke.

Green izrazil simpatije do angleških rudarjev

Toda generalna stavka se boji indolentnosti. Predsednik A. D. F. je mnenja, da delavci bi ne smeli nastopiti proti vladi.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je v torek izrekel simpatije do angleških rudarjev rekoč, da so njihove zahteve upravičene, ni pa odobril generalne stavke v Angliji, ki se izvaja v pomoč istim rudarjem. Green je v tem slučaju nastopil zelo evazivno, ako ne strahopetno.

Green je rekel v svoji izjavi: "Angleška stavka je naravno izvala zelo resno situacijo. Velika nevarnost je v tem, ker se originalne zahteve delavcev lahko izgube v posplošenju mnenja, da je stavka naperjena proti vladi in proti eksistenci vlade. Javno mnenje v Veliki Britaniji je morda na strani delavcev kolikor se tiče njihovih prvotnih zahtev, obenem pa mora podpirati vlado v njenem naporu obdržanja kontrole."

Green je tudi dejal, da on priznava, da so ekonomske in industrijske razmere v Angliji drugačne kakor v Združenih državah, torej morajo biti tudi bojeva sredstva drugačna. Nikakor mu pa ne more iti v glavo, da bi bila generalna stavka dobro sredstvo. Končno je izrekel željo, da bi bila stavka kmalu končana brez kakih težjih posledic za angleško ljudstvo.

TOVARNE ZA LOKOMOTIVE SE SELE IZ NEMCIJE V RUSIJO

Karkov. — Nemška privatna družba je izdelala načrt, da se njene tovarne za izdelovanje lokomotiv v Dueseldorfu preselijo v Rusijo. Družba zahteva za tovarne sedem milijonov dolarjev in s tovarno odpošljejo v Rusijo tudi svojega ravnatelja, ki je izveščen v gradnjo lokomotiv. Nemške banke so se izrekle, da financirajo kupčijo, sovjetske oblasti so pa sprejele kupčijo v principu.

MONTERJI PAROVODNIH CEVI ZMAGALI V STAVKI

New York, N. Y. — Tri tisoč parovodnih monterjev se je zmagovito vrnilo na delo po kratki stavki. Dnevna međa za pomočnike je povzeta od \$8.50 na \$9.00, za rokodelce pa od \$10.50 na \$12.00.

Podjetniki so zahtevali, da se međa zniža, a vztrajali so morali v kisle jabolke in povisati mežo, ako so hoteli, da stavka konča.

Nemiri v Londonu in drugih mestih naraščajo. Londonški električarji so se pridružili stavki in pustili mesto v temi. Delavci ustavili tiskanje vladnega lista. Solidarnost delavskega razreda je presenetila torijsko vlado. Delavski poslanci v zbornici so tudi nastavkali in nočejo debatirati o drugem kakor o štrajku.

London, 5. maja. — Bojne ladje so bile čez noč postavljene na strateške pozicije s topovi namerenimi proti Glasgowu, Liverpoolu, Newcastleu in Londonu. Vojske čete so tudi gibljeje v strateških središčih. — Voditelji generalne stavke so sinoči konferirali v zbornici palači, nakar se je razširila vest, da bo generalna stavka končana najkasneje prihodnji ponedeljek.

Premier Baldwin je včeraj sojet dejal v zbornici, da je generalni štrajk napoved vojne parlamentu in mora brezopojno prenehati, predno vlada obnovi pogajanja za industrijski mir. Delavci so pa odgovorili, da se ne podajo vladi. — Nemiri so se včeraj nadaljevali v vzhodnem Londonu, Edinburghu, Glasgowu in Leedsu; mnogo oseb je bilo ranjenih in aretiranih. — Živčne krize še ni videti. Delavci so se dobro založili z živilom zadnji teden. — Vlada je prepovedala komunistične shode.

London, 5. maja. — Nameščenci londonskih elektrarn so se danes zjutraj pridružili generalni stavki. Mesto, ki je bilo pokrito z gosto meglo, je v temi. Močne policijske čete so invadirale londonski okraj Poplar, kjer so bili v prejšnji noči izgredi. Dva policaja sta bila ranjena v spopadu in osem stavarjev je bilo aretiranih. Trije avtomobili so bili vrženi v reko Thames.

London, 5. maja. — Tiskarski delavci so danes ustavili izdajanje vladnega bulletina "British Gazette", ki so ga stavili in tiskali stavkokazi. Jutranja številka ni izšla. — Vesti o izgredih so prišle iz Newcastlea, Southampton in Liverpoola.

London, 5. maja. — Drugi dan generalne stavke v Angliji je pokazal, da je angleško delavstvo nastopilo solidarno kakor še nikoli in izraz največje solidarnosti je dalo delavstvo vse Evrope in Kanade. Stavka v prilog angleškemu proletariatu morda izbruhne v Franciji, Belgiji in Nemčiji.

Angleška torijska vlada je zadrgelata pod silnim udarcem, to da se postavila in vihti železno pest. V vladni tiskarni za uradne tiskovine so včeraj natisnili letak dveh strani s naslovom "British Gazette", katerega je uredil Winston Churchill. Ta priznava v članku, da je generalna stavka popolna, poziva pa

delavce, da se ne postavijo proti vladi in s tovarno odpošljejo v Rusijo tudi svojega ravnatelja, ki je izveščen v gradnjo lokomotiv. Nemške banke so se izrekle, da financirajo kupčijo, sovjetske oblasti so pa sprejele kupčijo v principu.

Pri igri ubila. Chicago. — Slava Havlicek stara sedem let, 1834 Throop St., se je zibala na gugalnici na javnem igrišču nedaleč od njenega doma. V bližini je več fantov bilo žogo. Po nesreči pa se je Charles Schimeku, 18 let, izmuznil bat iz roke, ko je hotel odbiti letečo žogo, in priletel s tako silo v deklico, da ji je prebil lobanjo. Slava je umrla v torek v okrajni bolnici.

Italijani izpustili Hindenburga

Rim, 5. maja. — Preiskovalni sodišče je včeraj odredilo, da se John Adams Abbott iz Bostona izpusti iz zapore, v katerem je bil teden dni na obznanje, da je z besedo žilil Mussolinija. Preiskava je pokazala, da je bila obtožba brez podlage.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (Izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepu n. pr. (April 30, 1926) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravečano, da se vam ne ustavi list.

SPLOŠNA STAVKA V BRITANJI.

V Britaniji je pričela splošna stavka, ki jo je vsak razumen delavec pričakoval, ako je opazoval položaj v Britaniji, ko so se premogovniški podjetniki odločili, da na vsak način znižajo mezo rudarjev. Od začetka spora so ti podjetniki v sporazumu z Baldwinom, britskim ministrom, igrali dosledno vsak svojo vlogo, ki je naznanjala, da pride v Veliki Britaniji do splošne stavke, ako delavci ne bodo postali poslušni hlapci britskih podjetnikov. Premogovniški podjetniki so imeli nalogo, da vztrajajo pri znižanju meze. Baldwin je pa imel nalogo, da nastopi v ulogi odrešenika Velike Britanije in v zadnjem trenutku reši Veliko Britanijo na ta način, da vrže milijone dolarjev profita v naročje premogovniškim podjetnikom v podobi subvencije. Ko se je to izvršilo, je bila stvar med britskimi kapitalisti in Baldwinom dogovorjena reč.

V začetku spora niso bili britski kapitalisti pripravljani za splošno stavko. Vedeli so, ako takrat pride do splošne stavke, da ne bodo kapitalisti le tepeni na gospodarskem polju, ampak da pade tudi britska konservativna vlada, ki ji načeluje Baldwin, in da temu padcu sledi nove volitve v britski parlament. Pri teh volitvah pa postoj velika nevarnost, da združeni delavci dobe večino v parlamentu. Da se ta nevarnost odvrne, je bilo treba časa, da se kapitalisti in Baldwin pripravijo za splošno stavko. In tako je bil spor s pomočjo subvencije, ki so jo prejeli premogovniški podjetniki, odložen do spomladi—do prvega maja.

Baldwin in britski kapitalisti so imeli zdaj čas, da se pripravijo za splošno stavko. V tem času so organizirali fašiste in takozvane "prostovoljce," ki stopijo v akcijo, ko se proglasi splošna stavka. Naloga te fašistovske organizacije je različna. Eni nastopajo med stavkujočimi delavci v ulogi vohuna, drugi provokatorja, tretji stavkolomca, četrti ima nalogo, da troši med stavkujočimi delavci neresnične vesti, peti skuša vplivati na delavce z govorancami, da bo stavka izgubljena itd. Ti fašisti se rekrutirajo iz posedujočega razreda, pa tudi iz delavskega. Tisti, ki prihajajo iz delavskega razreda, so osebe, ki nimajo nobene močnatosti v sebi, so brez značaja in služijo onemu, ki jih plača. Pripravljeni so nastopiti proti svojemu očetu, materi, bratom in sestram.

Komaj je splošna stavka pričela, že napovedujejo brzojavke iz Velike Britanije, da so ti fašisti, ki so jih organizirali britski kapitalisti v sporazumu z Baldwinom v času premirja, na delu.

Sedanji boj med britskimi kapitalisti in delavci se že skuša prikazati v napačni luči. Dnevnik "The British Gazette," ki ga stavijo, tiskajo in razpošiljajo stavkokazi v kraljevi tiskarni, v kateri stavkokazi jedo, spijo in delajo, je prinesel članek, v katerem pravi, "da se demokracija država ne more podvreči strankarski diktaturi in da je boj med delavci in parlamentom." Članek, ki je ta članek spisal, je pozabil na dejstvo, da v demokraciji državi nima kralj sploh kaj iskati in če je Britanija res demokracija, da mora predvsem zavladati v nji gospodarska enakopravnost, ker če bi bila uvedena ta enakopravnost, bi sploh ne bilo sedanje splošne stavke britskega delavstva. Iz tega sledi, da se britsko delavstvo bojuje proti strankarski diktaturi manjšine, to je kapitalistov, koje sklicalo splošno stavko. Britsko delavstvo se ne bojuje odpravo parlamenta, ampak bojuje se edino za gospodarsko enakopravnost, ker je gospodarska enakopravnost a le podlaga politične enakopravnosti.

Evropsko delavstvo izraža svojo solidarnost s stavkujočimi masami v Veliki Britaniji. Ta solidarnost se izraža na razne načine in pokazuje vsemu svetu, da vse razredno zavedno delavstvo v Evropi simpatizira s stavkujočimi delavci v Veliki Britaniji, jih podpira gnotno in moralno.

Splošno stavko v Veliki Britaniji so provocirali britski kapitalisti v svoji nezmeri lakomnosti po večjih profitih in bogastvu. O tem ni dvoma, da so britski kapitalisti s kraljem vred odgovorni za vse trpljenje, ki ga preživijo britsko ljudstvo v tej splošni stavki. Naj stavka konča s porazom ali zmago za delavstvo, pribita resnica ostane, da se pomnoži, pojača in utrdi razredna zavest med britskim delavstvom in da bo končno zmagalo le britsko delavstvo, kajti kapitalizem kot gospodarski sistem, pa naj bo privatni ali državni, je obsojen na smrt. Kapitalisti mu sami pojejo smrtno pesem s svojimi provokacijami.

Delavska bolezen katarske klike

Tajniki društev S. N. P. J. nam zopet poročajo, da so drugi prešli cirkularje, katere je razposlala franciskanska kompanija na naslove, ki jih je pobrala iz imenika v Prosveti. Kompanija ima pač dovolj denarja, da ga meče v vodo. Le naj ga meče, bo vsaj videla, da so zaman vsi naskoki na S. N. P. J. Vsaka šola nekaj stane.

Značilna pa je hinavščina, s katero prihaja Kazimirjeva klica k našim tajnikom. Dočim imajo v svojem listu za člane S. N. P. J. same psovke, jih v svojem pismu pozdravljajo! Bratje tajniki se bodo lepo zahvalili za tak pozdrav. Dalje hinavečo prosijo člane S. N. P. J., naj bodo nepristranski in "naj poslušajo obe stranki, da bodo mogli prav soditi". Vsi aktivni člani S. N. P. J. so že silili staro plat počenega zvona in naredili svojo sodbu. Oni vedo, da počen zvon danes nič bolje ne brenči, kakor je takrat, ko so ga poslušali.

Ako se kateremu br. tajniku ljubi tratiti čas in pošteno znamenje za odgovor kutarskim usluživcem, naj jim piše in jih vpraša, naj pojasnijo, zakaj ima katoliška jednota okrog 18.000 članov, njihov list pa nima več kot 5000 naročnikov. Zakaj člani katoliške jednote ne marajo za kutarski list?

Par odgovorov na napade v A. S. in na reklamo veljivih franciskancov.

Springfield, Illinois. — Pred dnevi mi je bil poslan "Amerikanski Slovenec" št. 82. Kake namene imajo klerikalci z 22. ceste v Chicagu, ko se poslužujejo imenika društev S. N. P. J., mi ni nikak uganika. Dobro poznam slovenske klerikalce in njih umazano delo že dolgo vrsto let, ne samo tu v Ameriki, temveč tudi v nekdanji Avstriji. Tudi nemški klerikalci so mi dobro poznani. Vsebinska stavkokazkega "Amerikanskega Slovenca" samega nam pokaže jasno sliko o črnih naklepih slovenskih klerikalcev, katerim ni noben čin preumazan in ki jim je čut aramu sploh neznan.

Kdor je količkaj dostojen, se mora zgražati nad takim čitvom kot ga prinaša "A. S." Korakanih umazanih del so se posluževali klerikalci v sedanji Jugoslaviji z namenom, da podjarmijo delavce in zdrebo njih organizacije, takih se poslužujejo tu v Ameriki. Toda slovenski klerikalci naj si zapomnijo, da večina slovenskih delavcev predobro pozna njih in njih nakane. Tudi za slepce, ki še danes za njimi tavajo, bo nastopil čas, ko bodo spregledali in jih spoznali.

S. N. P. J. jim je najhujši trn v peti, drugi pa glasilo Prosveta, katerega napadajo tako o studno, kakor so le oni zmorni. Zapomnijo naj si, da vse njih napadanje in zaletavanje v S. N. P. J. je danes brez uspeha in bo tako ostalo. S. N. P. J. je trdnjava, katero so zgradili razredno zavedni delavci in njih drugi. In ker je S. N. P. J. trdnjava, je boljše zanje, da preneha toliko poprej z naskakovanjem, predno si razbijejo njih trde glave.

Ko se toliko zaletujejo v S. N. P. J. in "slovenske rdečkarje", naj bi bili vsaj toliko pošteni napram sebi, da bi ne izrabljali imenika društev S. N. P. J. Kakor bi tolkli sami sebe po zobeh, ko pošiljajo svoj neunijski list in listine nam članom S. N. P. J. in slovenskim rdečkarjem. Saj bi ja lahko vedeli, da tako ne bodo dosegli ničesar. Člani S. N. P. J. in slovenski rdečkarji predobro poznamo stalno njih barvo. Zapomnijo naj si tudi, da za zaletavanjem v S. N. P. J. in v slovenske rdečkarje in naša lista Prosveto in Proletarca nam delajo precej reklame in uspeha. Da bi mi delali zanje reklamo, pa zastonj pričakujejo, pa magari, če nam po cele kare listin pripeljejo.

V pismu, katerega sem prejel od upravnštva A. S., čitam:

"Članek, tikačajo se protisloveskega tiska in njegovega vodstva, so resnični. Naravnost arotaka je, da se mora končno naša ameriška mladina zgražati v pošteni ogorčenosti nad njih početjem."

Moja sodbu o tem je, da je res žalostno in nedostojno od otroka, ki se utvaja katoliško vzgojenega, pa se poslužuje tako podlih, nizkotnih in nedostojnih besed in izrazov, kakršni so nam gromadeni v pismu, ki je priobčeno v št. 82 A. S. na prvi strani. Tudi nad takim čitvom se ameriška mladina lahko zgraža in se je tudi zgražala v moji navzočnosti, ko je čitla omenjeni izbruh. In mladina, ki je čitla omenjeno pismo, poseduje druge dostojnosti in moralo, kakor tista, ki jo vzgojujejo klerikalci in po ogromni večini ignorantna katoliška duhovščina.

Ob zaključku povem še toliko, da kar lahko prenehate z vsako pošiljateljstvo meni, ker vas in vašo barvo poznam že predolgo let. Pri menju svojo klerikalno propagando ne boste dosegli ničesar. — John Goršek.

(Opomba uredništva. — Drugi dopis, kateri potrjuje upravljenost mnenja, da je dotični dopis spisal glupi urednik A. S., je od brata tajnika našega društva v Frederick, Colo., ki deli klico pozna. Pa če bi tudi ne bilo tu jasnega dokaza, da je ono absurdno pisanje delo franciskana ali njegovega hlapca, nas mora prepričati že dejstvo, da tako zmerjati znajo samo franciskani. Dopis se glasi:)

Frederick, Colorado. — Na kratko želim napisati pojasnilo na pisanje v stavkokazkem A. S., da ne boste rojaki širili Amerikališmi, da so pri nas rojeni otroci vsi tako zagamani, kakor jih mislijo franciskani prikazati v nekem dopisu, ki ga je (če ga je) pisala neka punčara od tu. Naše društvo ima 34 članov mladine, fanatična pa je v tej naselbini samo ena, "Miklova Zala," kot jo je krstil brunni kutar.

Izdajo "A. S.", v katerem je bil dotični dopis, sem prejel kot tajnik društva. S tistim so me prepričali, da je res, kakor čujem, da je dotična punčara najbolj fanatična, kar jih je 25 milj naokoli. Kot tako si jo je Amerikanski Slovenec vzel za reklamo in to reklamo pa poslal tajniku društva S. N. P. J. v Fredericku.

Reanici na ljubo moram povedati, da na franciskansko cunjo dam ravno toliko kot na lanski sneg. Tako je tudi z vsami drugimi slovenskimi delavci, saj pri nas se vsa naselbina zgraža nad toliko nesramnostjo. Podlega blatenja proti Prosveti in njenim urednikom naj čitatelji Prosvete ter drugi rojaki nikar ne jemljejo za resnično stvar. Pisane je od mladotne (če je), o studno zmerjanje pa od franciskancov. In mlade punčare, kateri je pripisano tisto pisanje, niso še tuja vrata po zadnji plati tepla.

Ko piše, da je Prosveto brala, dvomim. Ona se angleščino bolj slabo tolče, kako bi forej bila zmožna tega. Vzrok neukosti za delo in šolo. Dekle samo ni krivo, kriva je duhovščina, katere jo je speljala v "hram božji", da je tam otrok ponorel.

To naj bo radi pisma, če ga je dekle sploh pisalo. Radi psokv pa rečem, da jih ni zmogel tolikih nihče kakor kak napol izobražen rimski svečenik, ki menda smatra za lepo čednost, če zna poštono človeka nahruliti z grdimi izrazi. Slovenski starši! Varujte se tako "izobraženih" ljudi. Pomnite, da vplivajo na moralo vaših otrok tako destruktivno, da bi bilo boljše, če bi otroci sploh ne imeli nobene izobrazbe, kakor če imajo dobiti pogubonosno verski fanatizem. Proletarci, čuvajte svoje otroke. Učite jih sami. Ne molitve in pokorščine, poštenja in samozvesti jih učite; učite jih, da bodo vedno, vse življenje nedostopni za vsako reakcijo in temo, kakoršno hoče vsiliti rimska duhovščina nam. Amerikane pravil, da mora biti človek

se moder, če hoče živeti. Res, modrost je treba v kapitalističnem gospodarskem sistemu, drugače življenja ni. Modrost pa je ravno obratno tistemu, kar uči duhovščina, ki hoče, da bo samo za njo življenje, za delavstvo pa stradanje in trpljenje.

Učimo svoje otroke, kako bodo lažje prišli do boljše življenja, ne kako se jim bo dobro godilo po smrti. Če je kje kak pekel in če je ono dekle spalo dotični "dopis", bo ona prva gorela v peklu, čeprav si prizadeva, da bo že letos postala nuna in leno v senci molila boga.

Urednik pri Amerikanskem Slovincu pa kar obrzi svoj list zase. Jam sem si naročil katalog Montgomery Ward kompanije. Če si res, tak katolik, kakor se laže, bi se ne lagal tako debelo. A uredniki pri Prosveti, vi pa nadaljujte a svojim konistnim delom, da duhovščina nikdar ne bo mogla žreti tistih par milijonov, ki smo jih proletarci v S. N. P. J. spravili skupaj.

Pozdrav vsem razredno zavednim. — Geo. Zadel, tajnik društva št. 412.

SLIKE IZ NASELBIN

S stavkovne fronte v W. Va. — Frum, W. Va. — Zadržaj premogovna družba v Scott Runu, W. Va., je nehala obratovati pod U. M. W. To je bila Gilbert Davis Coal Co. Zdaj so vsi unijski rudarji na stavki proti izkoriščevalcem, ki si na vse načine prizadevajo organizacijo uničiti in obratovati rudnike po mezni lestevici iz leta 1917. Vsa zavedna premogar se še lahko spominja, kako je moral deset let nazaj nakladati premog v West Virginiji skoraj zastonj. To je bilo takrat, ko še nismo imeli U. M. W.

Cela okolica Scott Runa izgleda kakor ob pikniku. Pri stotinah luči vidiš zvečer vse razsvetljeno. Tega ni bilo, ko so rovi obratovali po unijski pogodbi. Shodi se vrše neprenehoma, stavkokazi prihajajo in odhajajo dnevno. Veliko jih pride in tudi odide takoj, ko spoznajo, da so bili zapeljani od agentov.

Lokalni list prinaša dnevno oglašje za tristo rudarjev. Toliko jih potrebuje kompanija, aamo izučeni morajo biti. Tako je geolo baronov premoga. Nekaj starih rudarjev se je podalo in hočejo se podati nazaj v sužnost, da bi škodovali sami sebi in svojim otrokom. Boje se, da bi morali izgubiti delo, ki ga sedaj vsiljujejo mogotci. Nikomur bi se pač ne bilo treba kesati, če izgubi tako delo, ki ga je treba opravljati napol zastonj. Za tako delo ne bo nikoli prepozno. Bije se odločilni boj za obstoj organizacije U. M. W., zato pa je sedaj toliko bolj potrebna samozaveza.

Rojaki po Zapadni Virginiji, stojte za organizacijo! Cela organizacija je z vami. Poraz U. M. W. of A. tu je poraz za druge organizirane rudarje po Pennsylvaniji, Ohiju, Illinoisu in sploh povsod po Ameriki.

Na 12. maja se vrši obravnava radi Purgiove premogovne družbe, ki je dala letake svojim rudarjem, kateri stanujejo po njenih hišah, s naročilom, da se morajo v petih dneh izseliti. Napravili naj bi bili prostor za stavkokaze. U. M. W. ima prvovrstne zagovornike, a tudi družba si prizadeva.

Rojaki, ne hodite v West Virginijo za delom, ker tu nikdo ne more sedaj opravljati drugega dela kakor stavkokazke. To delo se mora pa zdeti nesposobno vsakemu zavednemu delavcu.

Pozdrav čitateljem Prosvete! — Josef Zeleznik.

Vabilo na sejo dr. št. 377. — Renton, Wash. — Mislim, da je že večinoma vsem članom društva št. 377 S. N. P. J. znano, da sem jaz prevzel tajniški urad, kakor tudi zastopništvo za Prosveto. Apeliram na člane, da plačajo redno assessment, če le mogoče na seji, ali pa vsaj do 24. v mesecu. Naj se nikdo ne zanaša, da bom jaz zalagal, fažen v posebni izjemi.

Tem potom vabim tudi, da se vsi člani udeležijo seje 9. maja, da ukrenemo vse potrebno radi veselice, katero bo društvo priredilo 23. maja popoldne v Cotton Grove Parku. — Andrew Postishek, tajnik, P. O. box 253, Renton, Wash.

ZARKOMET

Neprijeten obisk za nekoga. Na Angleškem gostuje general Strajk. Morda odide mirno — lahko pa, če hoče, pobere vladno torijev in si jo ovije kakor slamo okoli prata. Lahko tudi pograbi kapitalistični režim in ga prelomi kot trilo palico. Sam strah, ki ga je že naredil, je do stavi vreden.

Malo šble za ameriške hlapce. Angleški tiskarski delavci imajo malo več samoponoa in samozvesti kakor ameriški. Ko je urednik londonskega dnevnika "Daily Maila" hotel dan pred generalno stavko spraviti na svetlo članek, v katerem je blati organizirano delavstvo, so stavci in tiskarji v tiskarni "Daily Maila" takoj dali delodajalcem ultimatum: "Članek ven ali bomo mi gremo." Trmasti urednik ni hotel umakniti članka in posledica je bila, da so delavci ustavili delo v tiskarni in list ni izšel.

Kapitalistične cunje v Ameriki stavijo in tiskajo delavci, ki so deloma tudi organizirani. Ali se je že kdaj zgodilo, da bi ustavili delo radi nesramnih napadov na njihove brate delavce? Nikdar.

Ameriški delavec tiska in razširja najhkanaloznejše laži o samem sebi, zida ječe, v katere ga zapirajo in vlija avinčenke, s katerimi ga ubijajo za časa stavke. Vse to še ni najhujše. Najslabše je, ker ameriški delavec pri vsem tem miali in verjame, da je — svoboden človek.

Vse je dobro v Jugoslaviji. Ko je Radič padel a konja (vlade), je bil konj naenkrat koprmpiran v vseh starih, pri gobcu in pod repom. Pa je rekel konj: "Ajdi, Stipe, zajaši me!" Zajahal je Stipe šarca in zdaj je zopet vse dobro.

(Vse vesti o korupciji v Belgradu so prenehale.)

Kdo je nezakonski? Kdor govori in piše o nezakonskih otrocih, je udarjen s kurjo slepoto. Vsa otrok se

K. T. B.

Vesti iz Jugoslavije

Gradnja hotelov s tujim kapitalom. Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo naredbo, s katero se tujim državljanom dovoljuje, da smejo v Jugoslaviji graditi hotele, kavarne in gostilne. Doslej je bilo to za branjeno tujim državljanom.

Olepnava železniških postaj v Beli krajini. Vse belokranjske železniške postaje pridno oplešavajo. Posebno se pri tem odlikuje črnomeljka postaja, ki je postavila celo mali ribnik. S tako opletno železniških postaj se bo privabilo v Belokrajino marsikatero tujca ter se bo tujski promet znatno povzdignil.

Izpod visle v svobodo. Dne 20. apr. je proglasil sodni stol v Zagrebu razsodbo v procesu proti Jagodi Grabundžiću in njegovima sokrivcem Luki Strinku in Nikoli Smojanoviću, ki so pravoslavni in doma v okraju Dvoru. Tri je obtoženi naročenega umora in so že bili pred sodnim stolom v Petrinji pred štirimi meseci obsojeni na smrt na vešalih, češ, da so umorili Milico Grabundžićovo. Pri ponovni razpravi v Zagrebu, ki je trajala štiri dni, so bili obtoženci oproščeni, ker se zločin ni dal dokazati. Vsi trije so bili pet minut po končani razpravi že na cesti, kjer se je zbral okrog tritisoč ljudi, ki so jim prirejali manifestacije, ker so bili oproščeni. Nastopiti je morala policija, ki je množico razkropila. Grabundžić, Strinek in Smojanović so odšli naravnost na kolodvor ter se odpeljali domov.

V naši mili Jugoslaviji je že običaj, da se aktivni ministri obdelavajo med seboj, kot se ne znajo niti branjeve. Izrazi: kockar, lopov in slični okrasni besednega reda so navadni naslovi, ki si jih ministri nadevajo drug drugemu. Zadržlj, ko je Radič vse napadel v znamenitem govoru v Pakracu, je podal ostavko Krsta Miličič in ostavko motiviral, kakor znano, s tem,

da ne mara sedeti za mizo "s ovakom jednom bitangom i vucibatinom" (Radičem!). Pa naj še kdo reče, da ministri ne skrbje za svoj in za državni ugled. Tako se novinarji ne znajo posvati.

Škofovski socializem. Dunajski škofje so se zopet lotili socializma. Poslali so svoji duhovščini navodila, kako naj obvarujejo ljudstvo pred "nevarnostjo in kvarnostjo socializma". Danajski škofje so v vsakem slučaju in na vsak način proti vsakršni stavki. Tudi če je stavka utemeljena in po vseh božjih in človeških postavah opravičena, se ne sme pod nobenim pogojem dovoliti in naloga duhovščine je, da dela sistematično in vedno proti stavkarskim metodam socialne borbe. Rekli so tudi dunajski škofje, da je načelo lastnine in avtoritete večno sveto in večno trajno. Katoliška cerkev je odločno proti vsakemu sodelovanju katolikanov s socialisti in proti vsakemu koketiranju s socializmom. Vsakršni socialistični princip in program je v nasprotju cerkve. Kaj pa porečejo k temu naši krščanski socialisti? Ali bodo še koketirali s socializmom? Še, bogami, ker še bolj kot za krščanstvo in za dunajake škofje, jim gre za volilne kroglice.

Nov slovenski slikar. Pavle Lazarič piše v "Balkanu" o nedarjenem slovenskem slikarju, ki živi v Beogradu. Njegovo ime je Edvard Hribar in je kapetan v rezervi. Slikarstva se je učil pri italijanskem slikarju Evgenu Sconpariniju.

Velik požar v Srbiji. V Novem Selu pri Kruševu je 16. apr. izbruhnil velik požar, ki je uničil večjo del sela. 29 hiš je do tal pogorelo. Požar je uničil ves živež in mnogo živine ter zahteval tudi človeških žrtev. Stiri-vestni deček je našel smrt v plešeni, njegovi starši pa so molno obžgani in je malo upanja, da ostanejo živi. Tudi več drugih seljakov je poškodovanih.

Agitirajte za "Prosveto!"

rodi po enakih zakonih. — Ana Bergant, West Allis, Wis.

Tako gre ta reč!

Čikaski kutarski bog je rekel človeku, svojemu hlapcu: "Nekaj let si že moj major, vidim pa, da ni dobro, da si sam. Zato ti dam družico majorko, ki ti bo pomagala gledati v šabja jajca. Drži jo, človek, kajti prav ti pride. Sklenil pa sem, da pride tvoja majorka iz Colorada zato, da naš veleum Trunk ne bo sam tam".

"Plan vrt".

Poleg "oratarja" Trunka imamo tudi "vrtarja" Grdino, ki je pred par tedni posadil v gredi-ah kutarskega A. S. sledečo zbirko cvetk:

Tri kače, odpadnike, podlete, sramavabodite, hinavce, lažnike in kratkovidneže. — Dva umazanca, krivičnika, nevernika, prismojariji, satanski hudobiji, zlobneža, cunjara, zločina, lažjavilca (!) in zavistnika. — Ena strupena kača.

Kak vrtar, take cvetke, ki rastejo na čast ljubljanskemu Bonaventuri Jegliču, da mu jih potresejo pod noge, ko baje pride v Chicagu. Čestitamo! — Rojak, ki je spregledal, Sheboygan, Wis.

Učenjak argumentira in dokazuje...

Ali vas zanima, kako argumentira in dokazuje veleum in učenjak J. M. Trunk? Za veleuma in učenjaka so ga titulirali čikaski kutarski čečarki in ker Trunk dovoljuje, da ga "naki" (njegovi) tako smešijo, mora biti tudi nam prav.

Veleum Trunk torej argumentira in dokazuje: "On je nosi hlačice, ki so jih mama zadi zapirali". — Pod silnim udarcem take duhovitosti mora kajpada biti na tleh vse, kar nasprotuje g. Trunku. Če veleum in učenji fajmošter Trunk za piše, da ti "še nosiš hlačice, ki so jih mama zadi zapirali (poudari: zapirali!)", potem je že čas, da se ne mudiš več dolgo pri takih učenjakih, temveč greš — preko njih.

K. T. B.

da ne mara sedeti za mizo "s ovakom jednom bitangom i vucibatinom" (Radičem!). Pa naj še kdo reče, da ministri ne skrbje za svoj in za državni ugled. Tako se novinarji ne znajo posvati.

Škofovski socializem. Dunajski škofje so se zopet lotili socializma. Poslali so svoji duhovščini navodila, kako naj obvarujejo ljudstvo pred "nevarnostjo in kvarnostjo socializma". Dunajski škofje so v vsakem slučaju in na vsak način proti vsakršni stavki. Tudi če je stavka utemeljena in po vseh božjih in človeških postavah opravičena, se ne sme pod nobenim pogojem dovoliti in naloga duhovščine je, da dela sistematično in vedno proti stavkarskim metodam socialne borbe. Rekli so tudi dunajski škofje, da je načelo lastnine in avtoritete večno sveto in večno trajno. Katoliška cerkev je odločno proti vsakemu sodelovanju katolikanov s socialisti in proti vsakemu koketiranju s socializmom. Vsakršni socialistični princip in program je v nasprotju cerkve. Kaj pa porečejo k temu naši krščanski socialisti? Ali bodo še koketirali s socializmom? Še, bogami, ker še bolj kot za krščanstvo in za dunajake škofje, jim gre za volilne kroglice.

Nov slovenski slikar. Pavle Lazarič piše v "Balkanu" o nedarjenem slovenskem slikarju, ki živi v Beogradu. Njegovo ime je Edvard Hribar in je kapetan v rezervi. Slikarstva se je učil pri italijanskem slikarju Evgenu Sconpariniju.

Velik požar v Srbiji. V Novem Selu pri Kruševu je 16. apr. izbruhnil velik požar, ki je uničil večjo del sela. 29 hiš je do tal pogorelo. Požar je uničil ves živež in mnogo živine ter zahteval tudi človeških žrtev. Stiri-vestni deček je našel smrt v plešeni, njegovi starši pa so molno obžgani in je malo upanja, da ostanejo živi. Tudi več drugih seljakov je poškodovanih.

Agitirajte za "Prosveto!"

Usija zgradi veliko hidroelektrično napravo

Ameriki se nahaja posebna komisija, ki študira hidroelektrične naprave. — V načrtu so pa še druge naprave.

Washington, D. C. — Joseph Tchechewsky, ravnatelj departenta za konstrukcijo električnih central, je predsednik posebne komisije, ki je bila v Washingtonu, Baltimoru in Philadelphia, da študira ameriške metode hidroelektričnega zvoja. Komisija je bila sem poslana iz Moskve in pomagajo ameriške korporacije in druge agencije pri zbiranju podatkov. Komisija bo s sabo v usijo ponesla informacije o konstrukciji velikih jezer, električnih central in sistemov za dajanje električne sile. Komisija je obiskala in študirala hidroelektrično, centralo Congo ob reki Susquehanna blizu meje držav Maryland in Pennsylvania. Tu je komisija študirala to napravo.

Tchechewsky in njegovi tovariši s sabo prinesli načrte za razvoj plovo po rekah, gradnjo hidroelektričnih naprav in ujetno namakanje zemlje. Zadnjih šest let sovetška vlada nadira sistem reke Dnjeper, ki maki Ukrajino. Zaradi naprave njeno vodno silo in po bitji njeno vodo za namakanje mljše. Ti načrti, so bili seveda edelani in sicer po izkušnjah, jih je komisija dobila v Ameriki.

Komisija obišče kasneje tudi veliko hidroelektrično napravo stario Hydro-Electric, ki jo tuje države.

Projekt ob reki Dnjeper je bilkega političnega in gospodarskega pomena za Evropo. Sovetska vlada namerava zgraditi prežje kanalov in ga zvezati s maki kanalom, tako da bodo ezani s Črnim morjem. Po teh malih bodo prevažali železno do iz Rusije v Nemčijo. Rudonemški kanal bi povzročil, rusko-nemška pogodba postamiso in kri. Na prvi enoti nalskega dnjeperkega omrežprično delati že v nekaj meih. Ta enota je preračunjena \$75,000,000. Od tukaj bo peljana električna sila na pregovno polje in v rudnike železrude v južnih pokrajinah sije.

Čija namerava osušiti ti Macedonsko planoto

anota meri okrog tri sto milj. — Za osušenje te planote je Grčija najela posojilo v Ameriki.

Atene, Grčija. — Ameriška denirska tvrdka je napravila zsko vlado pogodbo za osuše macedonske planote. Ker je anota pokrita z močvirji, so se ni redili komarji, ki so poročali mrzlico.

Po izjavi ameriškega konzula rnalda je Grčija prejela že milijona dolarjev posojila, je pričela z delom. Delo bo tralo stiri leta in pol in bo stalo 5.570,000. Pri tem delu bo zaposlenih okrog pet tisoč delavov pri kopanju jarkov za odtok de. Kadar bo delo dovršeno, bo lahko naselilo na tem omilju okrog pet in dvajset tisoč zuzin, ki so bežale iz Turčije, mlje meri okoli 300 štirjajh milj.

Napravo izravna strugo roVardar. Na to prično gradinaspe in jezove za kontroliravode. Reki Galikos in Alium poglobe, močvirje denidje, jezeri Ardzan in Amotavo izpraznijo, tako da ne bodeveč gnezdišče za komarje. Sedeset odstotkov prebivalcev Salonikiju in osemdeset odstotkov pribežnikov bo leha na rzi.

Zemlja, ki jo pridobe na ta naje zelo rodovitna. Od prika na tej zemlji pričakujejo, pomaga Grčiji uravnati nejtrgovino s tujcem.

Ali želiš znati pravilno pisati čitati angleško? Narčni si lovensko-angleško slovnico, kero je izdala in ima na prodaj ljevena matila s R. P. L.

Delavske novice

(Federated Press.)

New Bedford, Mass. — 600 tukajšnjih tesarskih delavcev grozi s stavko, če se jim mezdna ne poviša za pet in dvajset centov na uro. Zdaj imajo dolar mezde na uro. Stavbinski podjetniki so ponudili zidarjem \$1.37½ na uro. Oni zahtevajo \$1.50 na uro mesto sedanjega \$1.25.

Yonkers, N. Y. — Organizirani delavci okraja Westchester kritizirajo komisarje okrajnih parkov, ker dovolijo podjetnikom, ki izvrše zanje kakšno delo, da plačujejo delavce pod unijsko mezdno lestvico. Tesarski delavci delajo v parkih za 85 centov na uro, unijska mezda je pa \$1.10 na uro.

Cestnoželezniški nameščenci zahtevajo povišek.

Chicago. — 14,000 nameščenov ulične električne železnice v Chicago je sklenilo v pondeljek zvečer, da bodo zahtevali pet centov meznega poviška in posmrtninsko polico za \$1000 in \$20 tedenske bolniške podpore na kompanijske stroške. Stara pogodba poteče 31. maja.

Preiskava čikaške pobojniško vojne

Preiskavo vodi generalni državni pravdnik. — Morilec še nimajo, toda vse kaže, da so čikaški političarji živeli v koruznem zakonu z gločinci.

Chicago. — Zadnji teden je dvignil veliko prahu v Chicagu spopad med dvema pobojniškima in butlegarskima tolpmama, pri katerem je strojnica pošela tri moške. Ubiti so bili pomožni državni pravdnik William H. McSwiggan, vodja ene butlegarske tolpe James J. Doherty in brivce-saluner Thomas Duffy. Duffy je imel tesne zveze z butlegarji na eni strani in z državnim pravdnikom Crowom na drugi. Bil je agitator politične frakcije, kateri načeljuje Crowe. Napad je bil izvršen pred nekim salunom v Ciceru, tik čikaške mestne meje. Dejstvo, da se je pomožni državni pravdnik nahajal v družbi znanih temnih elementov, dokazuje nad vsakim dvomom, da je mnogo gallobe med čikaškimi političarji, ki imajo v rokah mestno in okrajno upravo.

Uvedena je bila preiskava, katero je hotel na vsak način voditi državni pravdnik Crowe, brez dvoma z namenom, da vse skupaj lepo potlači ter nasuje ljudstvu peska v oči. Tudi par žoltih čikaških dnevnikov je skušalo stvar postaviti v popolnoma drugo luč. Edino mrljaški oglednik Wolff se je odločno zavzel, da se stvar natančno preišče in pred vsem ugotovi, kake vezi obstojijo med političarji in zločinci. Po Wolffovem prizadevanju je moral Crowe odstopiti vodstvo preiskave generalnemu državnemu pravdniku Carlströmu, ki sedaj skupno s Crowom vodi preiskavo.

Takoj od začetka je bilo jasno, da gre trojni umor v Ciceru na rovaš eni izmed dveh nasprotnih čikaških butlegarskih tolpe, vprašanje je bilo edino, katera izmed teh dveh je pokosila Dohertyja in njegove zaveznike. Preiskava je sedaj ugotovila skoro nad vsakim dvomom, da je napadalec vodil butlegarski kralj Al Caponi, alias Brown. Al Caponi je skoro gotovo tudi sam kosil s svojo strojnico ter pokosil tri svoje nasprotnike. Velepora je v terek obtožila Al Caponija umora in izdano je bilo tajno zaporno povelje, ki je bilo izročeno tajnim agentom, kateri so sedaj na sledu iskanemu butlegarju.

ROPARJI SO USTRELILI ŽRTEV.

Chicago, Ill. — Zamorec William Williams se je postavil trem roparjem v bran, ko so ga hoteli olajšati za vga njegov drobiž. Roparji so oddali nanj par strel in ga težko ranili. Policija, ki je bila kmalu na licu mesta, je zamorca prepeljala težko ranjenega v bolnišnico. O roparjih ni duha ne sluha.

Mehiška vlada odprla štiri agrarne banke

Calles je izpolnil obljubo mehiškim kmetom. Banke novega sistema bodo pomagale malim poljedelcem.

Mexico City, 4. maja. — Mehliška vlada je včeraj odprla štiri agrarne banke v mestih Morelia, Durango, Tula in Celaya. Nove banke, ki so komaj začetek, so izpolnitev ene najvažnejših točk v programu predsednika Callesa malim farmarjem.

Banke so kooperativne. Ustanoviti se imajo kooperativna društva, kjer že ne obstoje, in ta vzamejo prednostne delnice. Denar se porabi le za izboljšanje farmarskih zemljišč in za nič drugega. Vse začetne banke imajo po \$200,000 glavnice.

Drugi važen korak, ki ga pripravlja Calles, je popolna kontrola vse električne energije v republiki po vladi. To pomeni, da bodo vse družbe, ki proizvajajo električno gonilno silo, pod regulacijo zvezne vlade. Program vlade določa razvoj ogromne hidroelektrične rezerve v Mehiki.

Mokrači in suhači zopet v lasah v senatu

Senatorji so se ponovno spravili na prohibicijo ter se več kot polovico dneva prekljali z besedami.

Washington, D. C. — V terek so bile porabljene približno tri petine časa za govore v prilog in proti prohibiciji. Dolgi govori so bili držani večinoma pred praznimi klopmi, kajti večina senatorjev se je hitro odhulila iz dvorane, kadar je nastopil kak gostobeseden govornik z dolgo besedno klobaso.

Pri nekem govoru so sedeli na strani republikancev le senatorji Fernald (Maine), La Follette (Wisconsin) in Watson (Indiana), dočim so istočasno držali demokratsko trdnjavo senatorji Copeland (New York), Heflin (Alabama), Jones (New Mexico) in Neely (West Virginia). Ostali zakonodajalci — skoro devetdeset po številu — so se umaknili v svoje urade ali pa so prodajali dolg čas po hodnikih. Od časa do časa so se morali vrniti v dvorano, kadar je zvozee klical k čitanju imen za določitev kvoruma.

To skoro splošno izbegavanje so pripisuje strahu pred suhaškim vprašanjem, okrog katerega hodijo mokrači in suhači kot mačka okrog vrele kaše, kajti vsi se zavedajo, da se v tem vprašanju skriva težka dinamitna bomba. Seveda vse izbegavanje ne pomaga nič, kajti to vprašanje bo moralo biti enkrat rešeno. Če ga ne rešijo zakonodajalci, ga bodo rešili državljani, ki imajo v svojih glasovih močno orožje.

Senator Bruce iz Marylanda je povzročil torkovo čudno koloobcijo v senatu. On nikakor neče iti mirno preko suhaškega vprašanja, dokler ni rešeno. Z vsa silo je pozival suhače, da naj pridejo na prsto, s tem da glasujejo za splošno glasovanje glede omiljenja Volsteadovega zakona. V svojem ognjevitnem pozivu na suhače, da naj pokažejo svojo korajžjo, je povdaril, da je prohibicija zelo ploden roditelj zločinstva in skandala. Povedal je, da se nasprotniki prohibicije niti najmanj ne bojijo splošnega glasovanja, kajti trdno so prepričani o ugodnem izidu takega glasovanja. Za vzgled, kako silno se bojijo suhači ljudskega glasu, je navedel gonjo suhačev, katerim stoji na čelu zloglasna Antisalusnaka liga, proti splošnemu glasovanju v državi New York. Suhači skušajo pripraviti governorja Smitha, da bi vetiral od newyorške zakonodaje sprejeti zakon za obdržanje splošnega glasovanja glede prohibicije. Suhači grozijo celo s sodnimi postopki, s katerimi pravijo, da bodo skušali ustaviti glasovanje.

Senator Bruce je primerjal razmere pred Volsteadom s sedanjimi. Omenil je, da kažejo policijski podatki mesta Washington, da se je v suhih časih pijančevanje med mladino povečalo za 500 odstotkov.

AVTOMOBILSKA TROVSKA ZBOBNICA JE NAPOVEDALA BOL.

Organizacija strojnikov ne bo držala krišem svojih rok. — Sprejela je takoj potrebne zaključke, ko se je bojevitost gospodarjev pokazala odprto.

Washington, D. C. — Organizacija strojnikov Intl. Assn. of Machinists je pričela po vsej državi organizirati avtomobilske mehaničarje, ki delajo v gorazah. Sedat društvo je že ustanovljenih in iz raznih krajev prihajajo vprašanja, da se jim podeli poslovnica. To je prvi korak, ki ga je podzvela organizacija strojnikov, da organizira vse avtomobilske delavce. To je vzrok, zakaj je avtomobilska zbornica, ki zastopa avtomobilske tovarnarje in trgovce, lastnike goraz in agente za prodajanje avtov, pričela napadati strojnike in Ameriško delavsko federacijo.

Predsednikov namestnik Conlon od strojnikov je razposlal okrožnico, v kateri naglašja, da je avtomobilska trgovska zbornica organizacija, ki ne določa le po kateri ceni se bodo prodajali avti, ampak ona hoče določati tudi cene za popravila in delavna razmera v gorazah. Vpričo tega ultimata on priporoča, kjer gospodarji izpro svoje delavce, ker so se organizirali, tedaj naj izprti mehaničarji kar blizo goraz postavijo delavnico v šotoru ali pa na drug način in se oni, ki popravljajo avte, in ne gospodarji, da je bolje zanje, ako žive v miru s svojimi delavci in jim priznajo pravico do organizacije.

Organizacija strojnikov ne zanika očitkov gospodarjev, ki trdijo, da je organiziranje goraznih mehaničarjev prvi korak k organiziranju delavcev v tovarnah, v katerih izdelujejo avte. Kar unija trdi, da je neresnica, je to, da imajo neorganizirani delavci prilično mezdo in pravico govoriti pri določanju mezde.

Kocke so padle. Organiziranje avtomobilskih delavcev je pričelo, toda ne na način, kot so ga pričakovali tovarnarji, ki so imeli že zbrano trumo vohtunov v Detroitu in drugih mestih, v katerih so tovarne za izdelovanje avtov, ampak ofenziva je prišla od strani, od katere so jo najmanj pričakovali. V prvih praksah izgubivajo gospodarji. Prve praške se ne odločijo bitke, ampak zmagalo bo delavstvo, če bo solidarno, zaupalo v svojo moč in ne bo poslušalo najetih provokatorjev.

Veselica društva št. 170.

Akron, Ohio. — Društvo "Dolenjec" št. 170 je sklenilo na svoji seji, da priredi veselico dne 8. maja, to je v soboto zveč. Vetopnina za moške je 50 c, za ženske prosta. Plačajo tudi oddaljeni člani. Storitve svoje nalogo, da ne bo nepotrebnega govorenja. Tu gre za društvene koristi. Na prireditvi bo igrala lavratna godba, da se bo vsek lahko naveseli. Za lačne in željne bo poskrbel vsa potrebna društveni odbor. Torej vsi na veselico dne 18. maja. Vabljeni so bližnja društva, da nas obidejo, kar smo pripravljeni vrniti v sličnem slučaju.

Brataki pozdrav! J. P.

KRZNARSKI DELAVCI VZTRAJAJO PRI SKRAJŠANJU DELAVNIH UR.

New York, N. Y. — Ko so krznarski delavci zastavkali, jih je bilo deset tisoč. Na delo se jih je vrnilo okoli dva tisoč, ker so nekateri podjetniki podpisali pogodbo z organizacijo in s tem priznali zahteve delavcev. Vrnili so se zopet pogajanja med zastopniki delavcev in trdovratnih podjetnikov, da se vrne še ostalih osem tisoč na delo.

Delavci so pri volji glede nekaterih zahtev napraviti kompromis, nočejo pa napraviti kompromisa glede zahteve, da se dela le štirideset ur v tednu. Delavci naglašajo, da je to delo nezdavno in zato je živa potreba, da se skrajša število delavnih ur v tednu. Ravno tako zahtevajo, da se delo enako razdeli skozi vse leto. Podjetniki niso hoteli o teh dveh zahtevah ničesar slišati in ravnotako niso hoteli razpravljati o zavarovanju proti brezposelnosti.

Nekateri podjetniki so postali že nestrpni, kajti če bodo še dalj časa odlašali, bo kmalu tukaj sezona in profiti pojdejo rakom švižgat. Ti podjetniki zdaj priiskajo na svoje trmoglave tovariše, da naj odnehajo.

PISMA NA POŠTI

v Chicagu imajo: Zorka Komel, št. 4148; Paolo Stofa, št. 4164; Louis Zidar, št. 4165; Terezija Kuncer, št. 937; Mike Novak, št. 946 in T. Stern, št. 961. Pisma dobite na glavni pošti v veži s Adamsa ceste. Povejte tekočo številko in kraj, odkoder plamo pričakujete.

Agitirajte za "Prosveto"!

Coolidge poslal balne v Niš

Washington, D. C. — Coolidge je v terek odredil, da balne "Cleveland" takoj odpisuje in name v Bluefields, Nišagva, kjer je izbruhal nova nevela.

Za kratka časa

Pomiluje slepca.

"Moj dragi ubodec!" je vzkliknila gospa. "Tu imate cent. Smilite se mi, saj ste danes bili mutast, a še toliko boljše, če ste slep."

"Imate prav, gospa," je pritrtil berač. "Ko sem bil slep, sem vedno dobival pomrejeni denar in knofe."

Čas je le, da pride.

Neki ženaki v Michiganu, katera soproj je že pet let razvratni ječi, se je očividno prilo to-šiti. Pisala je gubernu prošnjo, naj izpusti morda in navedla sledeči razlog:

"Prosim vašo ekscelenco, da ga pustite domov, če pa le druga ga vzroka pa radi tega, da bo videl svojih šest otrok, ki so se rodili, odkar je v ječi."

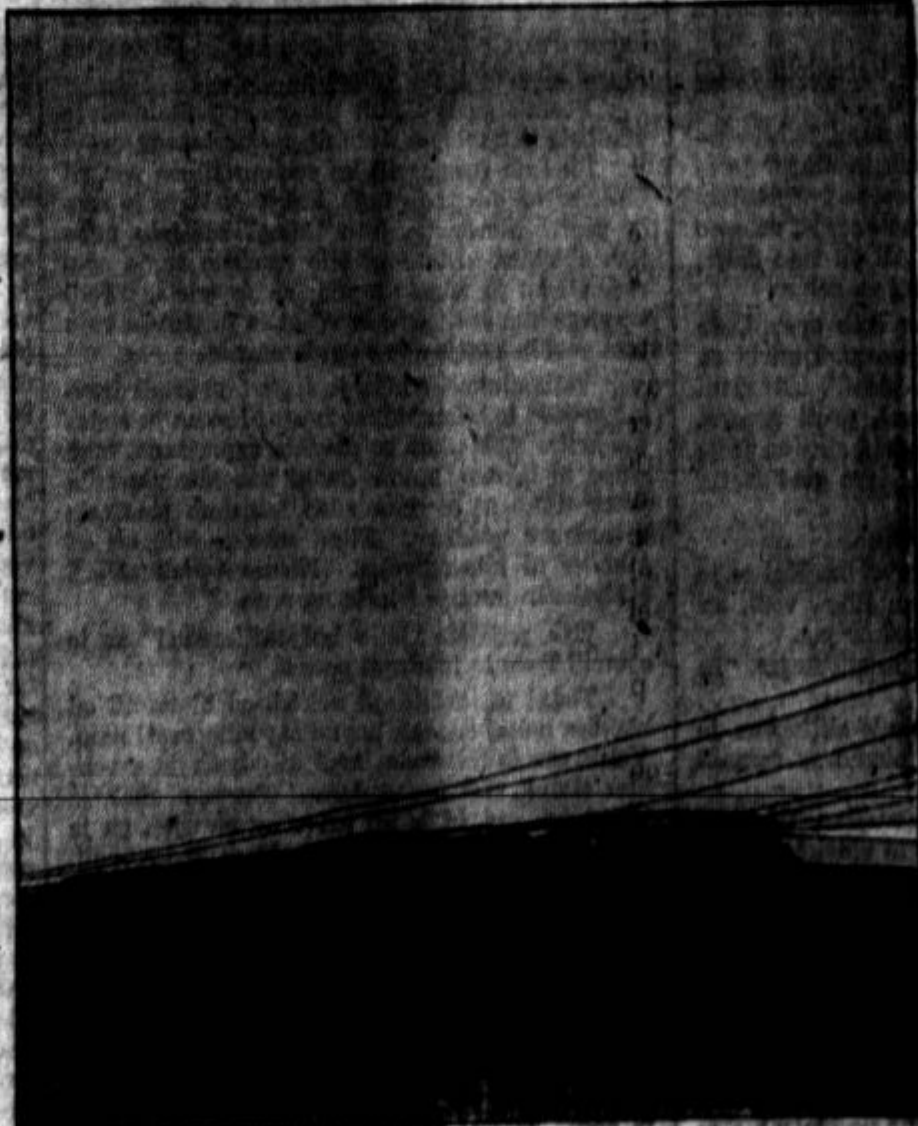
Upa lahko.

Krojač: "Kdaj lahko imam na plačilo?"

Odjemalec: "Vedno!"

Včasih je bil ministarstvo predsednik na Francošem najboljši diplomat, dandanes mora biti najboljši računar.

Gornje je menda tudi vzrok, da se predsednik Briand ne oženi. Boljše je res, da dolaj prej stalno službo.



PREKO VSE DEŽELE

Od obali do obali so "Chesterfield kako-vost" odobrili kadilci vseh slojev življenja.

Chesterfield

Tak sloves je treba zaslužiti



CHESTERFIELD TOBACCO CO. LONDON & NEW YORK

